

K jednotnému systému velení na teritoriu

Generálporučík Josef Valáš

Při teoretickém řešení systému velení na teritoriu budeme především vycházet z úkolů, které orgány velení řeší za války.

Na stupni VO, kraj a okres jsou to především tyto hlavní úkoly:

1. Zabezpečení vojenské mobilizace při současné evakuaci civilního obyvatelstva a hospodářské mobilizaci v podmínkách aktivní činnosti protivníka.

2. Zabezpečení přesunů zmobilizovaných svazků, útvarů a zařízení a jejich předání do jiné velitelské podřízenosti nebo zabezpečení plnění jejich dalších úkolů.

3. Zabezpečování potřeb vojsk frontu podle nařízení MNO.

4. Organizace a řízení radiační hlášené sítě v územním obvodu, vyhodnocování chemické a radiační situace a organizace účinných opatření k ochraně vojsk a zařízení.

5. Koordinace veškeré činnosti vojsk dočasně rozmístěných na území okruhu.

6. Plánování, řízení, kontrola a zabezpečení vojenských přesunů a převozů.

7. Zajišťování přednostní obnovy a údržby vojenských silnic a podle nařízení MNO organizace a zabezpečování překládkových prostorů.

8. Zabezpečování přesunů spojeneckých vojsk.

9. Organizace boje proti nepřátelským výsádkám a diverzi.

10. Odstraňování následků napadení ZHN.

Uvedl jsem jen hlavní úkoly, abychoom mohli porovnat jejich požadavky s možnostmi uvedených stupňů velení a vyvodit odpovídající závěry.

Klademe-li požadavek na jednotný územní velitelský orgán v územním obvodu, pak jej musíme v souladu s jeho úkoly organizačně, právně, materiálně i podkladově vybavit.

Organizační struktura těchto orgánů by měla zabezpečovat:

a) Plánování, velení a řízení podřízeným stupněm včetně součinnosti s orgány státní správy.

b) Sběr informací, jejich analýzu a předkládání návrhů k řešení.

c) Pohyb a manévry z teritoria a v teritoriu.

d) Všestranné materiální, zdravotnické a technické zabezpečení.

Právně tyto orgány velení musí mít v působnosti zakotveny nejen povinnosti, ale v souladu s nimi plné právo řešit centrálně veškerou činnost v rámci územního obvodu, v úzké součinnosti s komisemi obrany při KV (OV) KSČ (KSS), která by zabezpečovala plnění stanovených úkolů, včetně velení všem ozbrojeným složkám, jež jsou v míru v jiné velitelské podřízenosti.

Z hlediska podkladového vybavení musel by orgán velení určitého stupně již v míru obdržet od vyššího stupně veškeré podklady k rozplánování činnosti.

Tento systém velení si vyžaduje i určité síly a prostředky na všech stupních k zabezpečování uvedených úkolů.

Šlo by především o součásti nebo jednotky spojovací, chemické ochrany, dopravní, jednotky k odstraňování následků po napadení ZHN a další.

Navrhovaný systém velení by především po organizační stránce odpovídal i postupnému zavádění automatizace ve velení.

Vyřešit jej ovšem v krátkém časovém období nebude možné, především z ekonomického hlediska. Je proto výhodné řešit tento úkol po etapách v souladu s možnostmi našeho státu a armády.

To jsou jen určité teoretické úvahy, které bude třeba dále teoreticky rozvíjet v souladu s perspektivním řešením automatizace velení, která musí zákonitě přivést zásadní změny do současného systému.

Právě u orgánů velení teritoria můžeme otázky automatizace snadněji řešit především z toho důvodu, že tyto orgány plní úkoly ve vymezeném prostoru vlastního území a že jejich místa velení jsou stacionární.

Při řešení systému velení v teritoriu vyvstává nutnost řešit i teritoriální ozbrojené síly a prostředky, které by zabezpečovaly obranu a ochranu teritoria v celém komplexu.

Do těchto sil bude nutné zahrnout jednotky a útvary, které jsou v dosavadním systému vyčleněny

— k obraně a ochraně státních hranic a zabezpečování důležitých objektů a závodů;

— k odstraňování následků napadení zbraněmi hromadného ničení;

— k obnově komunikací a zabezpečení pořádkové služby;

— k zabezpečení náhradních přemístění přes vodní toky;

— k zabezpečení letišť a leteckého provozu na teritoriu;

— k léčebně odsunovému zabezpečení.

Některé z těchto sil a prostředků by řídilo MNO centrálně, např. útvary a jednotky k zabezpečení státních hranic, letišť a leteckého provozu.

Ostatní útvary a jednotky by řídili velitelé VO přes podřízené stupně velení.

Bude též vhodné zřídit okružovou brigádu (pluk) ochrany a obrany teritoria (praporeční nebo rotní organizace); její organizaci a dislokaci přizpůsobit potřebám jednotlivých okruhů.

V této brigádě (pluku) mít:

— střelecké prapory (roty),

— tankovou jednotku,

— ženijní jednotku,

— jednotku chemické ochrany,

— spojovací jednotku,

— dělostřeleckou jednotku,

— jednotku protivzdušné obrany,

— jednotky týlu, v nich i jednotku potrubní dopravy PHM.

Tato brigáda (pluk) by byla použita podle situace a potřeb buď po částech nebo i vcelku k plnění těchto hlavních úkolů:

— udržování vojenského pořádku v územním obvodu;

— k odstraňování následků napadení zbraněmi hromadného ničení;

- k zabezpečování přesunů vlastních i spojeneckých vojsk;
- k boji proti nepřátelským výsadbám a diverzním skupinám;
- k ochraně a obraně důležitých velitelských stanovišť, objektů a zařízení;
- k zabezpečování dočasných překládkových prostorů atd.

Vážný úkol — vyhodnocování radiační a chemické situace si vyžaduje mít na stupni vojenský okruh i jednotku vzdušného průzkumu.

Návrhy k řešení stupně velení kraje

Praktické poznatky a zkušenosti z Východního vojenského okruhu, jakož i poznatky a závěry z posledních cvičení a především ze cvičení „NEPTUN“ ukazují na objektivní nutnost mít na stupni kraj takový orgán velení, který bude schopen řešit všechny složité úkoly v daném územním obvodu v mnohých případech samostatně, na základě předem zpracovaných plánů a krátkých direktiv velitele vojenského okruhu.

Současná válečná organizace krajské vojenské správy těmito požadavkům a uvedeným úkolům v první části příspěvku **neodpovídá**.

Jde zde především o zásadní pojetí organizační struktury tohoto velitelství.

V mírové organizaci bude potřebné zachovat nejnutnější prvky, které zabezpečí

— splánování podkladů k řízení veškeré činnosti za branné pohotovosti státu;

— rozvinutí velitelství a jednotek zabezpečení na válečnou organizaci;

— přípravu vlastního velitelství k plnění úkolů;

— zabezpečování úkolů mobilizační pohotovosti všech doplňků v kraji a ostatních úkolů, které dosud plní krajská vojenská správa.

Jde o několik funkcí, a to

— o náčelníka štábu,

— o 1—2 důstojníky operačního směru,

— o náčelníka týlu,

— o důstojníka pro silniční zabezpečení,

— o zkvalitnění administrativně hospodářského oddělení.

Jednotky zabezpečení a rozvíňované jednotky a útvary mohou mít jen nejnutnější kádrové obsazení.

Analogicky a diferencovaně je vhodné řešit i stupeň **velení okresu**.

Z á v ě r

Tyto názory a návrhy vycházejí z potřeb řešit jednotné velení v teritoriu. Jeho vyřešením se podstatně zkvalitní velení na všech stupních a budou reálněji plněny složité úkoly, které teritorium čekají v případě možné války. Při jeho řešení se však návazně musí řešit i všechny součinnostní vztahy, uvést patřičný soulad mezi orgány ministerstva vnitra, CO, státní správy a orgány strany tak, aby byl vyřešen jednotný systém k zabezpečení ochrany a obrany teritoria vcelku se současným zabezpečením potřeb polních vojsk.